

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Role občanské společnosti v rámci dohody o volném obchodu mezi EU a Indií (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 24/10)

Zpravodajka: **paní SHARMA**

Dne 14. září 2010 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 svého jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Role občanské společnosti v rámci dohody o volném obchodu mezi EU a Indií.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 5. října 2011.

Na 475. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. října 2011 (jednání dne 27. října), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 152 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) se domnívá, že dohoda o volném obchodu mezi EU a Indií by mohla být výhodná jak pro EU, tak pro Indii a mohla by mít potenciál přinést výhody v podobě většího rozvoje, konkurenceschopnosti, bohatství a nabídky pracovních míst. Obchod je důležitý mechanismus k podpoře rozvoje a zmírňování chudoby. Jeho hospodářské, sociální a environmentální dopady však musí být pečlivě, transparentně a komplexně posouzeny v zájmu všech stran. V této souvislosti bude hrát hlavní úlohu občanská společnost.

1.2 Jednání o této dohodě o volném obchodu, včetně určení možných dopadů, má několik slabín, které budou muset obě strany před jejím uzavřením vyřešit. V písemném stanovisku útvarů Komise se uvádí, že *dopadům na neformální zaměstnávání se mohlo věnovat více pozornosti* a že rozsáhlejší analýza účinků dohody na ztrátu pracovních míst by *umožnila přesněji předpovídat další sociální dopady, jako je dopad na chudobu, zdraví a vzdělání.* ⁽¹⁾

1.3 EHSV připomíná, že v souladu s článkem 207 Smlouvy o fungování Evropské unie musí být společná obchodní politika EU prováděna „v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie“ a že v souladu s článkem 3 Smlouvy o Evropské unii Unie přispívá mimo jiné k udržitelnému rozvoji, vymýcení chudoby a ochraně lidských práv. Obchod není účelem sám o sobě.

1.4 EHSV doporučuje, aby byly okamžitě provedeny nové studie, jež vezmou jasně v potaz skutečný dopad dohody o volném obchodu na občanskou společnost v EU a v Indii (zejména na Mode 4, malé a střední podniky, pracovní práva, ženy, ochranu spotřebitelů, neformální ekonomiku, zemědělství, chudobu a dopady na dostupnost zásadně důležitých výrobků, jako jsou např. životně důležité léky). Tyto studie by měly být

v zájmu transparentnosti prováděny prostřednictvím veřejných akademických studií a seminářů s občanskou společností. Výsledky pak mohou být zohledněny při jednáních, která jsou nyní v závěrečné fázi.

1.5 EHSV vyzývá Radu, Parlament a Komisi, aby zajistily, že EU před uzavřením dohody:

- zohlední názory a obavy občanské společnosti v EU,
- posoudí po úplné konzultaci sociálních partnerů dopad na pravděpodobné scénáře Mode 4 zahrnující kvalitu a kvantitu práce podle odvětví a členského státu,
- bude jednat v souladu se svými právními závazky a zajistí, že dohoda o volném obchodu nezvýší chudobu,

a že dohoda:

- bude v souladu s předchozí praxí a stanovenou politikou EU řízena účinnou doložkou o lidských právech,
- zahrne ambiciózní kapitolu o udržitelném rozvoji, která bude obsahovat ustanovení v oblasti práce a životního prostředí, jež budou vynutitelná pomocí běžných postupů urovnání sporů s účinnými opravnými prostředky,
- vytvoří obzvláště rámec vycházející z práv definovaných MOP pro ty, kdo pracují v neformální ekonomice,
- zahrne dvoustrannou sociální ochrannou doložku, která vezme v úvahu nejen rizika pro domácí průmysl jak v EU, tak v Indii, ale také rizika pro společnost, včetně ztráty pracovních míst.

⁽¹⁾ Stanovisko útvarů Evropské komise – *Trade SIA for FTA EU-India*, 31.5.2010.

1.5.1 EHSV doporučuje, aby byl vytvořen monitorovací mechanismus občanské společnosti. Monitorovací mechanismus by měl být vytvořen s pravomocí předkládat doporučení zejména k potřebě aktivovat sociální ochrannou doložku, k nimž by měly příslušné orgány povinnost předložit odůvodněnou odpověď. Odborná příprava a budování kapacit občanské společnosti by měly být podpořeny s ohledem na toto monitorování.

1.6 Obsah dohody o volném obchodu mezi EU a Indií je v současnosti důvěrný, proto v tomto stanovisku nelze projednat její specifiky.

2. Úvod

2.1 Dohoda o volném obchodu mezi EU a Indií by pokryla více než pětinu světového obyvatelstva, což by z ní učinilo jednu z nejvýznamnějších dohod o volném obchodu na světě. Má potenciál přinést podstatné výhody pro společnost jak v EU, tak v Indii.

2.2 EU i Indie stojí před důležitými hospodářskými výzvami – EU kvůli stárnoucímu obyvatelstvu a nasyceným trhům, Indie kvůli obrovskému počtu obyvatel a narůstající urbanizaci. Liberalizace a další otevírání obou trhů má vzhledem k rozdílnému rozvoji těchto dvou regionů potenciál přinést výhody obyvatelům na obou stranách.

2.3 Podnikatelské organizace v EU i Indii připouštějí, že může dojít k částečnému přemístění. Avšak dalším otevřením obou trhů prostřednictvím rozvoje dovedností, programů odborného vzdělávání, přesunu znalostí oběma směry, rozvoje infrastruktury a opatření v dodavatelském řetězci a společných podniků by obchod mezi Indií a EU mohl z dlouhodobého hlediska přinést trvalý růst, větší konkurenceschopnost a více pracovních míst. Evropské obchodní a technologické středisko (EBTC), které bylo vytvořeno, aby poskytovalo praktická řešení pro podniky vstupující na indický trh, bude hrát vedoucí roli při řešení některých výzev.

2.4 Podpora inovací prostřednictvím dohody o volném obchodu může zajistit budoucí konkurenceschopnost podniků. Evropské a indické podniky stále více spolupracují na rozvoji technologií v řadě odvětví. Indie disponuje levnou, velmi vzdělanou pracovní silou s výraznou schopností v oblasti výzkumu a vývoje. Obě strany však potřebují prostředí, jež dokáže povzbudit udržitelné investice do inovací. Zkušenosti a odborné znalosti podniků z EU v Indii a indických podniků v EU mohou být významným přínosem, který pomůže naplnit tyto požadavky.

2.5 Dohoda o volném obchodu má významné důsledky pro zahraniční investice. Indie od roku 1991 liberalizuje a

zjednodušuje svůj systém přímých zahraničních investic (PZI), aby přilákala více finančních prostředků, což vedlo ke zvýšení toku PZI. Dohoda o volném obchodu bude na tomto základu stavět a poskytne podnikům z EU přístup na trh a právní jistotu.⁽²⁾ V nových podmínkách vytvořených dohodami o volném obchodu je třeba pečlivě posoudit dopady v Indii vyvolané otevřením se přímým zahraničním investicím a je zapotřebí zaujmout k takovému otevření postupný přístup.

2.6 Toto stanovisko nezkoumá potenciální ekonomický přínos dohody o volném obchodu. Zabývá se nejistými sociálními a environmentálními dopady pro EU, zejména pokud jde o Mode 4, a na chudší část indické společnosti. Tyto dopady jsou důležitou součástí náležité péče a zájmů v oblasti ochrany značek podniků z EU. Sociální odpovědnost podniků a otázky pracovních a lidských práv v případě podniků z EU obchodujících v zámoří přesahují hranice Evropy.

3. Proces vyjednávání

3.1 Vyjednávači konzultovali velké podniky jak v EU, tak v Indii. EHSV jakožto poradní orgán všech složek občanské společnosti je však znepokojen, že se vyjednávači neobracejí o radu na všechny zainteresované strany ve společnosti na stejném rovnocenném základě, a vybízí Evropskou komisi, aby plně zohlednila názory všech zainteresovaných stran na obou stranách. Žádá Evropskou komisi, aby s malými a středními podniky probírala potenciální dopady, s odbory nedostatečnou jasnost, pokud jde o pracovní záruky a Mode 4, se sdruženími spotřebitelů a zemědělskými podniky bezpečnost a zajišťování potravin a neformální ekonomiku v Indii.

3.2 Mnoho nevládních organizací a odborových svazů v EU i v Indii vyjádřilo spolu s nadacemi EU a indickými neformálními podniky své obavy, buď kvůli potenciálně negativním dopadům, které by dohoda o volném obchodu mohla vyvolat, anebo kvůli způsobu, jakým byla vedena jednání⁽³⁾. **Ačkoli EHSV uznává důležitost důvěrnosti obchodních jednání, vyzývá Evropskou komisi, aby z důvodu stejně tak důležitých požadavků transparentnosti vysvětlila všechna nedorozumění, a to zveřejněním svých návrhů k těmto otázkám.**

⁽²⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150.

⁽³⁾ Studie poukazují na problémy v souvislosti s dopady ustanovení TRIPS-plus o duševním vlastnictví, dopady liberalizace a deregulace finančních služeb, dopady liberalizace obchodu se zbožím, v zemědělském sektoru, dopady vstupu velkých maloobchodních řetězců, dopady liberalizace investic a postupů státních zakázek a dopady zákau vývozních omezení. Viz např. S. Polaski et al., *India's Trade Policy Choices: Managing Diverse Challenges* (Carnegie, 2009), S. Powell, *The EU India FTA: Initial Observations from a Development Perspective* (Traidcraft, 2008), C. Wichterich, *Trade Liberalisation, Gender Equality, Policy Space: The Case of the Contested EU-India FTA* (WIDE, 2009), K. Singh, *India-EU FTA: Should India Open Up Banking Sector? Special Report* (Delhi, 2009), CEO/India FDI Watch, *Trade Invaders: How Big Business is Driving the EU-India FTA Negotiations* (2010).

3.3 EHSV se domnívá, že obchod nelze vynechat z pravomocí ESVC. Soudržnost evropské politiky je zásadní pro zachování evropských hodnot a zásad. Výbor doporučuje, aby během jednání byla informována všechna příslušná generální ředitelství.

4. Posouzení dopadu na udržitelnost

4.1 Evropská komise zadala nezávislým konzultantům provedení posouzení dopadu na udržitelnost, které bylo předáno v roce 2009. (4) Podle odhadu v posouzení dopadu budou v EU sociální dopady této dohody o volném obchodu zanedbatelné, nebudou mít žádný dopad na mzdy a způsobí pouze malé ztráty pracovních míst (5); naopak v Indii dojde ke zvýšení mezd kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovníků krátkodobě o 1,7 % a dlouhodobě o 1,6 % a k určitým ztrátám pracovních míst směrem k lépe placeným místům (6).

4.2 Evropská komise přikládá tomuto posouzení dopadu na udržitelnost velkou váhu, když zdůrazňuje celkový přínos dohody o volném obchodu. (7) Je však důležité poznamenat, že totéž posouzení dopadu také varuje před možnými sociálními a environmentálními riziky.

4.3 Odbory v EU jsou znepokojeny, co se týče pracovních práv v EU, a požadují, aby bylo před uzavřením jednání provedeno posouzení dopadu na pravděpodobné scénáře Mode 4. Toto posouzení by se mělo zabývat dopadem na kvalitu a kvantitu práce podle odvětví a členského státu. Mělo by také zahrnovat úplnou konzultaci se sociálními partnery, mělo by být provedeno před i po zavedení dohody o volném obchodu a poskytnout závazná doporučení, jak předejít případným zjištěným negativním dopadům či jak je zmírnit.

4.4 Posouzení dopadu na udržitelnost popisuje dopady dohody o volném obchodu na pracovní normy a pracovní podmínky v Indii jako „nejisté“. V případě Indie tvoří podle oficiálních vládních statistik neformální (či neorganizovaná) ekonomika okolo 90 %. Odhaduje se, že tato hodnota by se v blízké budoucnosti neměla výrazně měnit. (8) Podle údajů MOP/WTO žijí osoby v neformálním sektoru s méně než dvěma dolary na den. (9) Většina pracujících žen (přes 95 %) je v neformálním sektoru, a jsou tedy nepoměrně více ohroženy.

(4) ECORYS, CUTS a Centad, *Trade Sustainability Impact Assessment for the FTA between the EU and the Republic of India – Final Report*, TRADE07/C1/C01, 18.5.2009.

(5) Tamtéž, s. 17–18. Ztráta pracovních míst se odhaduje na 250–360 na 100 000.

(6) Tamtéž. Ztráta pracovních míst se odhaduje na 1 830 až 2 650 na 100 000.

(7) Dopis komisaře De Guchta poslancům EP ze dne 16.2.2011.

(8) National Commission for Enterprises in the Unorganised Sector, *The Challenge of Employment in India: An Informal Economy Perspective, Volume 1, Main Report* (Nové Dillí, duben 2009), s. 2.

(9) Bacchetta et al., *Globalization and Informal Jobs in Developing Countries* (ILO/WTO: Ženeva, 2009).

4.5 Posouzení dopadu na udržitelnost zdůrazňuje potenciální dopady na životní prostředí, když konstatuje, že budou nepříliš velké negativní dopady na ovzduší (10), kvalitu půdy (11), biologickou rozmanitost (12) a kvalitu vody (13). EHSV je toho názoru, že je třeba věnovat pozornost varováním posouzení dopadu.

4.6 Metodika posouzení dopadu na udržitelnost nestačí k zachycení skutečných dopadů. Posouzení dopadu se v první řadě zaměřovalo na formální ekonomiku, pro niž jsou ekonomické modely poměrně jednoduché. (14) Naproti tomu jeho analýza sociálních a environmentálních dopadů vychází z méně transparentní kvalitativní metodiky. Posouzení dopadu na udržitelnost řádně neanalyzuje ani dopad na emise sloučenin uhlíku, bezpečnost spotřebitelů nebo zajišťování potravin.

4.7 Podle písemného stanoviska útvarů Komise se mohlo věnovat více pozornosti dopadům dohody na důstojnou práci, neformální zaměstnávání a na ztrátu pracovních míst. Umožnila by to přesněji předpovídat další sociální dopady, jako je dopad na chudobu, zdraví a vzdělání. (15)

4.8 Je překvapivé, že se posouzení dopadu na udržitelnost nezabývá mnoha dalšími studii, které poukazovaly na potenciálně vážné důsledky dohody o volném obchodu pro Indii (16), ani obavami EU, zejména důsledky Mode 4 pro zaměstnanost v EU.

4.9 EHSV nedávno přijal stanovisko k tématu Posouzení dopadů na udržitelnost, které stanoví pokyny pro použití metodiky osvědčených postupů při posuzování plného dopadu dohody o volném obchodu. (17)

4.10 EHSV doporučuje, aby byly provedeny nové studie, jež na základě těchto pokynů vezmou jasně v potaz dopad dohody o volném obchodu na společnost v EU a v Indii, včetně dopadů zejména na pracovní práva, Mode 4, ženy, ochranu spotřebitelů, malé a střední podniky, neformální ekonomiku, životní prostředí, zemědělství (včetně zajišťování potravin), chudobu a změnu klimatu. Tyto nové studie by měly prováděny v rámci nezávislých veřejných akademických studií a pracovních seminářů.

(10) Viz pozn. pod čarou č. 4, s. 277 (posouzení dopadu na udržitelnost z r.2009, plná citace viz pozn. pod čarou č. 4).

(11) Tamtéž, s. 278.

(12) Tamtéž, s. 279.

(13) Tamtéž, s. 280.

(14) Tamtéž, s. 51.

(15) Viz pozn. pod čarou č. 2.

(16) Viz pozn. pod čarou č. 6.

(17) EHSV, stanovisko k tématu *Posouzení dopadů na udržitelnost a obchodní politika Evropské unie*, 5.5.2011, Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 14.

4.11 Nic z uvedeného neznamena, že dohoda o volném obchodu bude mít nutně negativní dopad. Je to ale přinejmenším jasný argument pro určitou pravděpodobnost, že by dohoda o volném obchodu takový dopad *mohla* mít. To samo o sobě stačí k odůvodnění dalšího zkoumání ze strany Evropské komise, zejména s ohledem na to (jak bude uvedeno dále), že EU má právní odpovědnost posoudit dopady své vnější politiky jak doma, tak na ostatní.

5. Odpovědnost EU

5.1 Prvořadou odpovědností vlády jednající o liberalizaci obchodu je zohlednit ekonomické a sociální dopady svých politik. Indie je bezpochyby v první řadě zodpovědná za účinky svých politik na obyvatelstvo. EHSV chápe výzvy, před kterými stojí Evropská komise při jednání s Indií, která je oprávněně zastáncem vlastního přístupu k lidským právům, pracovním normám, udržitelnému rozvoji a občanské společnosti. To ale neznamena, že EU nemá v tomto ohledu žádnou samostatnou odpovědnost. Naopak, jde o právní závazek.

5.1.1 Na základě článku 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) musí být obchodní a rozvojová politika EU prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. Tyto zásady a cíle jsou stanoveny v článku 21 SEU. Jako zásady uvádí:

univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva

a jako cíle

podporovat udržitelný rozvoj v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby.

5.2 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby splnila své právní závazky, a zajistila tak, že se dohoda o volném obchodu mezi EU a Indií bude řídit lidskými právy a nezmaří úsilí o podporu udržitelného rozvoje v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí a vymýcení chudoby. Zdůrazňuje, že je důležité vytvořit rámec vycházející z práv definovaných MOP pro ty, kdo pracují v neformální ekonomice.

6. Sledování a úprava dohody o volném obchodu

6.1 EU musí zajistit, aby její politiky nemohly vyvolat negativní dopady na chudobu a aby přispěly k jejímu odstranění. Tento závazek lze splnit tak, že se v dohodě o volném obchodu jednak zajistí přítomnost doložek umožňujících upravit liberalizaci obchodu v případě, že se takové dopady projeví, a jednak se stanoví účinný mechanismus sledování, na jehož základě bude možné tyto doložky aktivovat.

6.2 Doložka o lidských právech

6.2.1 EU již v minulosti zahrnovala do dvoustranných dohod ustanovení, jež mají zajistit, aby dohody nemařily sociální cíle. Od roku 1995 je politikou EU zahrnout do každé dohody o obchodu a spolupráci se třetími zeměmi doložku o lidských právech.⁽¹⁸⁾ Novějšího data je praxe podmínit pozdější dohody doložkami o lidských právech ve stávajících rámcových dohodách. Tato praxe může být právně účinná, a to v závislosti na znění původní doložky o lidských právech a znění „propojovací“ doložky v pozdější dohodě.

6.2.2 Je zcela nezbytné, aby byla tato dohoda o volném obchodu podmíněna účinnou doložkou o lidských právech bez ohledu na to, jakým způsobem se toho dosáhne. Dohoda o spolupráci mezi ES a Indií z roku 1994 obsahuje doložku o lidských právech, avšak raného typu. Jak řekl Soudní dvůr, účelem této doložky je umožnit pozastavení dohody o spolupráci.⁽¹⁹⁾ Neumožňuje pozastavit jiné dohody, jako například dohodu o volném obchodu.⁽²⁰⁾ Je nezbytné, aby dohoda o volném obchodu byla v souladu se stanovenou politikou EU týkající se doložek o lidských právech, a to buď začleněním nové doložky o lidských právech, nebo pomocí pečlivě vypracované propojovací doložky.

6.2.3 EHSV zdůrazňuje, že je nezbytné, aby dohoda o volném obchodu byla v souladu se stanovenou politikou EU týkající se doložek o lidských právech, a to buď začleněním nové doložky o lidských právech, nebo pomocí pečlivě vypracované propojovací doložky. Tento postoj byl rovněž podpořen Evropským parlamentem.⁽²¹⁾

6.3 Ustanovení o udržitelném rozvoji

6.3.1 Je stejně důležité, aby **se pokračovalo v osvědčených postupech EU týkajících se zahrnutí norem v oblasti životního prostředí a pracovních norem do dohody o volném obchodu** a aby **se tyto postupy posilovaly**. Jak dohoda o volném obchodu mezi EU a Koreou, tak dohoda o hospodářském partnerství (EPA) mezi CARIFOREM a EU obsahují ustanovení vyžadující, aby strany dohody zajistily

⁽¹⁸⁾ Sdělení Komise o začlenění dodržování demokratických principů a lidských práv do dohod mezi Společenstvím a třetími zeměmi, KOM(95) 216.

⁽¹⁹⁾ Věc C-268/1994, *Portugalská republika proti Radě Evropské unie*, Sbírka rozhodnutí 1996, strana I-06177, bod 27.

⁽²⁰⁾ L. Bartels, *Human Rights Conditionality in the EU's International Agreements* (Oxford: OUP, 2005), s. 255. Názor je pravděpodobně odlišný pro dohody, v nichž je doložka o základních prvcích doplněna o tzv. doložku o neplnění, která stanoví „vhodná opatření“.

⁽²¹⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26.3.2009, odstavec 43, v němž se „zdůrazňuje, že doložky o lidských právech a demokracii tvoří základní prvek dohody o volném obchodu“. Viz také všeobecný postoj, jenž je vyjádřen v usnesení EP z 11. května 2011, v němž EP „důrazně podporuje postup, kdy právně závazná ustanovení o lidských právech tvoří součást všech mezinárodních dohod EU, a to včetně jasného a přesně definovaného systému konzultací vypracovaného podle článku 96 Dohody z Cotonou“, a usnesení EP o doložce o lidských právech a demokracii v dohodách Evropské unie (2005/2057INI).

dodržování základních pracovních norem MOP (absolutní standard) a nesnižovaly svou stávající úroveň ochrany životního prostředí a pracovní ochrany (relativní standard), a další související ustanovení.

6.3.2 EHSV vítá závazek komisaře de Guchta, který vyjádřil závazek k sociální kapitole a kapitole o životním prostředí. ⁽²²⁾ Zároveň však vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila, že na rozdíl od ustanovení ve výše uvedených dohodách budou tato ustanovení doprovázena stejnými rozhodnými vynucovacími opatřeními, jako v případě porušení jiných částí dohody o volném obchodu, nebo například obdobnými ustanoveními v dohodách o volném obchodu Spojených států amerických. ⁽²³⁾ EHSV také vyzývá Evropskou komisi, aby prostřednictvím programů spolupráce nebo podobných mechanismů vytvořila pobídky podpořené systémem účinných pokut za porušení těchto ustanovení, jak doporučuje Evropský parlament. ⁽²⁴⁾

6.3.3 Evropská komise musí do dohody o volném obchodu mezi EU a Indií zahrnout ustanovení v pracovní oblasti a oblasti životního prostředí, která bude možné na obou stranách vymáhat prostřednictvím běžných postupů urovnání sporů, přičemž prostředky k uplatnění práva budou zahrnovat pozastavení obchodních závazků a pokuty.

7. Sociální ochranná doložka

7.1 Všechny dohody o volném obchodu obsahují sociální ochrannou doložku umožňující pozastavit liberalizaci obchodu v případě újmy nebo narušení domácí ekonomiky. Očekává se, že tato dohoda o volném obchodu bude obsahovat ustanovení v tomto smyslu. Tato ustanovení však musí být zaměřena na předmětná rizika.

7.2 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila zahrnutí dvoustranné sociální ochranné doložky, jež vezme v úvahu nejen rizika pro domácí průmysl jak v EU, tak v Indii, ale také rizika pro společnost, včetně ztráty pracovních míst. Tato doložka by měla být vytvořena podle čl. 25 odst. 2 písm. b) dohody o hospodářském partnerství mezi CARIFOREM a EU, který stanoví, že ochranná opatření mohou být přijata „dovázeli-li

se produkt jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany v takovém zvýšeném množství a za takových podmínek, že působí nebo hrozí způsobit narušení v hospodářském odvětví, zejména pokud tato narušení působí velké sociální potíže.“

8. Monitorovací mechanismus občanské společnosti

8.1 Občanská společnost v EU i v Indii je velmi organizovaná a proaktivní. Pro orgány obou stran by bylo výhodné zajistit způsob, jak zvýšit transparentnost a konzultace a také zmírnit obavy tím, že se zajistí přímý přístup občanské společnosti k těm, kteří mají rozhodovací pravomoc.

8.2 EHSV doporučuje, aby byl vytvořen monitorovací mechanismus občanské společnosti, v němž budou zastoupeny podniky, odborové svazy, nevládní organizace, akademická obec a další subjekty dle doporučení uvedených v posouzení dopadů na udržitelnost. EHSV by se na tomto procesu mohl podílet. ⁽²⁵⁾ Bylo by možné to zavést na základě modelu dohody o volném obchodu mezi EU a Koreou nebo dohody o hospodářském partnerství mezi Karibským fórem a EU, které zahrnují řadu subjektů občanské společnosti, které jsou proškoleny a financovány, aby zajišťovaly účinný monitorovací mechanismus. ⁽²⁶⁾

8.3 Rovněž posouzení dopadu na udržitelnost i stanovisko útvarů Evropské komise doporučují monitorovací mechanismus. ⁽²⁷⁾

8.3.1 Tento monitorovací mechanismus by měl také mít konkrétní funkci v souvislosti se sociální ochrannou doložkou. Účinné uplatňování sociálních ochranných doložek obvykle závisí na míře organizace dotyčného odvětví. V případě neformální ekonomiky to je pochopitelně mnohem obtížnější.

8.3.2 EHSV doporučuje, aby monitorovací mechanismus občanské společnosti získal pravomoci předkládat doporučení zejména k potřebě aktivovat sociální ochrannou doložku, k nimž by měly příslušné orgány povinnost předložit odůvodněnou odpověď.

V Bruselu dne 27. října 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽²²⁾ Viz pozn. pod čarou č. 7.

⁽²³⁾ Např. čl. 17 odst. 2 písm. b) dohody o volném obchodu mezi USA a Jordánskem.

⁽²⁴⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25.11.2010 o lidských právech, sociálních a environmentálních normách v mezinárodních obchodních dohodách, odstavec 2.

⁽²⁵⁾ Viz pozn. pod čarou č. 3, s. 275–280.

⁽²⁶⁾ Viz pozn. pod čarou č. 18.

⁽²⁷⁾ Viz pozn. pod čarou č. 4, s. 288, a pozn. pod čarou č. 1, s. 2.